

Sorgpolitik for Sæby Hallenslev Friskole

Sorgpolitik for Sæby Hallenslev Friskole er en vejledning til skolens medarbejdere i forhold til at håndtere situationer, hvor en elev mister en pårørende eller oplever store omvæltninger/tab. Vejledning for medarbejders sorg/tab er beskrevet i Sæby Hallenslev Friskoles personalepolitik. I planen er der konkrete anvisninger på, hvordan akutte situationer kan tackles, hvem og hvordan der skal informeres, og hvordan man kan arbejde med tab, sorg og død i forhold til eleven, familien og gruppen.

Vi skriver de erfaringer ned, der samles ved konkrete hændelser på skolen og bruger dem til at justere sorgpolitikken fremadrettet.

Ved en elevs død

Lige efter dødsfaldet

Umiddelbart efter at besked om hændelsen er modtaget, samles ledelse, den berørte klasselærer og evt. teamlærere. De søger at få overblik over situationen, indsamler relevante informationer og diskuterer, hvordan man videre skal forholde sig. Det afgøres, hvem der står som tovholder for indsatsen.

Herefter indkaldes skolens personale til møde. Tovholderen giver de informationer, der er til rådighed, og personalegruppen tager nu stilling til:

Hvilke informationer skal vi give eleverne og hvordan?

Har vi brug for yderligere informationer?

Hvordan planlægger vi resten af skoledagen?

Hvordan skal skolen markere hændelsen? (HUSK at kontakte de pårørende for at høre deres ønsker).

Hvad skal gøres i afdødes klasse?

Har afdøde søskende i andre klasser, og hvordan informerer vi her?

Hvad gør vi i forhold til afdødes kammerater i andre klasser (nære venner) og hele elevgruppen?

Har vi brug for hjælp udefra?

Hvordan informerer vi hjemmene?

Hvordan planlægger vi dagen i morgen?

Husk at informere personale, der ikke var til stede.

Kontakten til hjemmet

Der vælges en kontaktperson, der sørger for at snakke med hjemmet. Det vil naturligt være klasselæreren, men kan også være skolelederen eller andre, der har en god kontakt til hjemmet.

Har hjemmet ønsker til, hvad og hvor meget skolen skal informere?

Hvad vil vi som skole foreslå hjemmet omkring markering af dødsfaldet?

Det er godt, hvis skolen har et forslag, da hjemmet måske ikke har overskud til den slags tanker. Kontaktpersonen informerer løbende om, hvad der sker på skolen med hensyn til reaktioner, ønsker, markeringer osv.

Hvordan forholder skolen sig omkring begravelse, dødsannonce fra eleverne o.a?

Er der andet skolen kan hjælpe med?

Markering på skolen

I klasserne:

Tal med familien før noget sættes i værk.

Klasselæreren underretter og tager sig af klassen resten af dagen. Klasselæreren sørger for, så vidt muligt, at holde klassen samlet. Det er en fordel at være to, når der skal informeres, trøstes og snakkes.

Fælles samling:

Alle får her de samme informationer. Lav evt. et "mindebord" med billede af afdøde, lys, blomster. Flaget hejses på halv. Skoleleder eller lærer evt. holder tale. Der afholdes 1 minuts stilhed og synges en sang/salme.

I klasserne igen:

Elever og lærere går i klasserne, så man får mulighed for at sørge, snakke og trøste. Det er vigtigt, at alle får sat ord på tanker og følelser. Undgå den ubehagelige situation, hvor man ikke taler om det, som alle ved. Der kan pyntes med blomster og lys på afdødes plads. Man kan, hvis det drejer sig om en ulykke i nærheden, besøge stedet og lægge blomster. Eleverne får brev med hjem.

Lærerne sørger for, at ingen kommer til at gå hjem til et tomt hus.

Vær opmærksom på, at eleverne muligvis ikke overkommer at beskæftige sig med det skete en hel dag. Tilbagevenden til normal skoledag kan være på sin plads.

Forældremøde

Indkald til forældremøde så hurtigt som muligt. Måske ønsker den afdødes familie selv at deltage og informere. Bed evt. om, at kun en af forældrene kommer, så ingen børn er alene hjemme.

Forslag til dagsorden:

Orientering om det der er foregået på skolen i forbindelse med dødsfaldet.

Orientering om de oplysninger, skolen har fået om dødsfaldet og begravelsen.

Hvis eleverne har mulighed for at deltage i begravelsen, så snak med forældrene om, hvor vigtigt det er, at hvert barn har en voksen at holde sig til.

Skal der sendes blomster?

Er der brug for at indkalde ressourcepersoner til efterbearbejdning i klassen og i så fald hvem?

Snak om børns sorgreaktioner – både på kort og lang sigt.

Begravelsen

Tal med de pårørende om, hvor meget skolen ønskes at deltage ved begravelsen.

Må eleverne deltage?

Skal der samles ind til blomster/kranse fra elever/personale?

Sender skolen en fælles krans?

Gør forældrene opmærksom på, at ingen børn bør deltage i begravelsen uden at have en voksen at støtte sig til.

Opfølgning

At følge op på et dødsfald i skolesammenhæng handler om, at man synliggør den virkelighed, børnene lever i, og forsøger at støtte dem i forhold til den. De væsentligste forudsætninger for dette er, at børnene bliver mødt med åbenhed og opmærksomhed fra de voksne, der har ansvaret for deres dannelse.

Giv plads til at sørge, men også til at komme videre. Lad den/de lærere, der kender eleverne bedst, komme meget i klassen de første dage. Vær helst 2 lærere med i processen.

Diskuter med eleverne problematikken om død og begravelse i almindelighed – og i det konkrete tilfælde.

Hjælp børnene til at have gode minder/billeder af afdøde.

Lad klassen skrive en nekrolog. Den kan være til elevernes interne brug, men kan også sendes til de pårørende og evt. bruges i præstens tale.

Lad børnene skrive eller tegne til afdødes familie.

Vær opmærksom på ændringer i elevernes adfærd efter et stykke tid. Sorgreaktioner er forskellige.

Tag jævnlige fat i hændelsen i tiden efter.

Husk at informere nye lærere/elever om situationen.

Følg op på hændelsen på efterfølgende forældremøder.

Husk mærkedage: fødselsdag, dødsdag, jul. Besøg gravstedet.

Skab et netværk for de elever, der har mistet en kammerat. Hvordan? Hvem gør det?

Ved en elevs langvarige sygdom

Aftal med de pårørende, hvilke informationer der skal gives, og hvordan skolen/klassen kan hjælpe. Gør opmærksom på, at manglende informationer kan skabe rygtedannelse.

Giv elever og lærere grundige informationer om sygdommens art og konsekvenser.

Følg op, hver gang der er nyt.

Giv eleverne gode muligheder for at snakke åbent om deres følelser i forhold til det konkrete tilfælde og sygdom i almindelighed.

Sørg for, at den syge ikke føler sig glemt. Lav evt. en "kontakt-plan", så brevstrøm og besøg bliver fordelt og ikke kommer i klumper med 2 måneders mellemrum.

Prøv at skabe konkrete situationer, hvor børnene føler, at de er med til at opmuntre/støtte den syge (f.eks. sende breve, tegninger, bånd, e-mails, videoklip, arrangere besøg).

Kontakten er vigtig, men find/aftal et acceptabelt niveau for den.

Når en elev mister en af sine nærmeste

En af de nærmeste vil oftest være en forælder eller søskende, men hos nogle elever vil der også være et meget tæt forhold til andre medlemmer af familien, hvorfor dødsfald i denne del af familien også kan udløse sorgreaktioner.

Skoleleder eller klasselærer indkalder de tilknyttede lærere og pædagoger. Der gives fælles informationer.

Hvem er berørt/hvem vil blive berørt.

Fælles stillingtagen til, hvordan skolen videre skal forholde sig.

Kontakt familien angående deres ønsker om, hvordan skolen skal forholde sig.

Skolens øvrige personale informeres.

Klasselæreren tager sig af klassen i de første lektioner og giver dem beskeden. Klassen skal have mulighed for at fortælle om egne sorgoplevelser før og nu

Lav en orienterende besked til klassens forældre om dødsfaldet.

Aftal, hvordan man i klassen vil markere/tackle det skete.

Send en tilkendegivelse til hjemmet (blomst, brev, evt. besøg).

Fortæl eleverne om begravelse/bisættelse. Deltag evt. i begravelsen.

Besøg evt. gravstedet nogle dage efter begravelsen.

Informér nye lærere om hændelsen.

Kontakt familien efter begravelsen.

Har eleven brug for skolepsykolog/anden krisehjælp?

Opfølgning med eleven i tiden efter.

Opfølgning med klassen i tiden efter.

Besøg evt. gravstedet ved mærkedage sammen med eleven.

Sorgbearbejdning

Ved samtalen med børnene er det vigtigt, at læreren/pædagogen er forberedt på, at eleverne reagerer forskelligt på begivenheden.

Der er elever, der bliver vrede på/er aggressive overfor læreren/pædagogen græder bliver tavse føler sig indesluttede og knugede

De viser det ved deres måde at handle og reagere på, og disse reaktioner kan være vanskelige følelsesmæssigt at klare for den voksne, der står overfor de elever, som han normalt har det rart med.

Børnene har behov for at reagere – at få luft for deres følelser.

Børnene sætter sig i afdødes situation: Tænk, hvis det var mig?

Det er vigtigt at føre samtalen fordi: Den enkelte elev får hjælp til at sætte ord på de oplevelser, han/hun har haft Der tales om det, alle tænker på Eleverne får værdifuld information om hinandens tanker, følelser og reaktioner Det gør godt at høre, at der er andre, der har reageret som en selv Det er rart at finde ud af, at man har lov til at reagere på forskellige måder Læreren får et godt indtryk at, hvordan de enkelte elever har det, og kan dermed gøre det lettere at imødekomme den enkelte elevs behov